

Anmeldelser

Axel Garboe: *Geologiens Historie i Danmark II. Forskere og Resultater.* Reitzels Forlag, København 1961. 522 s. 18 × 28 cm. 188 fig. Kr. 65,00.

I 1835 udkom J. G. Forchhammer »Danmarks Geognostiske Forhold«, og med denne skelsættende begivenhed indledtes det andet, afsluttende bind af Axel Garboes store værk om dansk geologisk historie. Af let forståelige grunde lægges hovedvægten på tiden, inden den nulevende generations arbejde for alvor sætter ind, og en række vigtige begivenheder fra de seneste årtier, som den lærdomshistoriske forskning engang ad åre må tage op til vurdering, lades simpelthen uomtalt, ligesom Axel Garboe undlader at kommentere øjeblikkets vældige ekspansion i dansk geologisk forskning og uddannelse. Hovedvægten ligger i redegørelsen for tiden indtil N. V. Ussings død 1911, behandlingen af det efterfølgende slægtleds virksomhed er mere summarisk, og kun i særlige tilfælde går forfatteren nærmere ind på institutioners (f. eks. Danmarks Geologiske Undersøgelse) eller personers (f. eks. Vilhelm Milthers) virksomhed.

Til gengæld får man en meget fyldig og detailrig fremstilling af begivenheder og personer under J. G. Forchhammer og J. Fr. Johnstrup og vel at mærke ikke blot af disse og deres nærmeste medarbejdere, men af næsten alle danske forskere, som i perioden 1835–1900 har haft tilknytning til geologien. Naturligvis får Japetus Steenstrup sin meget udførlige omtale, men også Hinrich Rink, P. W. Lund, J. J. A. Worsaae, Chr. Vaupell, Magnus Jespersen, K. J. V. Steenstrup, Thorvaldur Thorodsen og mange andre placeres i den store sammenhæng.

I denne forbindelse bør nævnes den meget læseværdige, i menneskelig henseende interessante skildring af Heinrich Dau 1790–1831. Han mødte en meget hård og delvis ubillig kritik fra Forchhammer, og først længe efter hans alt for tidlige død blev man opmærksom på hans banebrydende iagttagelser og tolkninger. Garboes skildring af denne højt begavede – men sårbare og ulykkelige – mand er et dokument af stor værdi.

Hovedsagen for Garboe har måske nok været personschildringen, der er gennemført med megen skarpsindighed og forståelse, men den er vævet sammen med forskningens baner og veje på en sådan måde, at man får et klart billede af skiftende tiders problemstilling og forudsætninger.

Også behandlingen af samlinger og museer, videnskabelige og oplysende selskaber, geologiens forhold til det praktiske liv, ekspeditioner og rejser, kontakterne med udenlandske kolleger og institutioner rummer ting af stor interesse.

Modsnævningsforhold og stridigheder af videnskabelig og personlig art fremlægges klart og behandles med historisk overbærenhed. Men fra og med skildringen af N. V. Ussing mærker man forfatterens ulyst til, bortset fra enkelte undtagelser, at gå ret meget ud over konstateringer og registreringer af begivenheder og personer.

Det må blive en fremtidig forskers opgave at udrede den dybere sammenhæng såvel i faglig som i menneskelig henseende og at berette om samarbejde og strid, om stilstand og ubændig vækst. Man kan kun håbe, at der til den tid må findes en så kyndig og samvittighedsfuld og så skånsomt dømmende mand som Axel Garboe til løsningen af denne krævende opgave.

Niels Nielsen.

Roberto Almagià: L'Italia I—II. Unione Tipografico-Editrice Torinese. Torino 1959. 1320 s., 179 kort, 927 ill. samt 13 kortbilag. 20 × 26 cm. Pris 18.000 L.

En af europæisk geografis førende mænd gennem en menneskealder, den gamle fornemme professor ved Roms Universitet Roberto Almagià fremlægger her sit livsværk, en meget indholdsrig håndbog i Italiens geografi.

Første bind behandler den fysiske geografi og befolkningen, andet bind erhvervsgeografien samt en oversigt over Italiens geografiske regioner. Fremstillingen afsluttes med et statistisk tabelmateriale, en ret betydelig bibliografi og et meget udførligt register.

Indholdet dækker alle rimelige krav til en geografisk håndbog over Italien, og man vil næppe ret ofte lede forgæves efter selv ret specielle oplysninger. Det er umuligt i en kort anmeldelse at referere blot en brøkdel af kapitler eller afdelinger, og man skal derfor indskrænke sig til følgende:

Den klare og elegante fremstilling er læselig selv for brugere med et beskedent kendskab til sproget. Illustrationsmaterialet er af en kvalitet, som man sjældent møder. Det gælder både valget af motiver, fotograferingen og reproduktionen. Det samme kan siges om kortene. En del af disse var i forvejen kendt, men der er meget nyt og særdeles anvendeligt materiale.

I de nærmeste år vil man sikkert navnlig bruge bind II, fordi man her finder en meget udførlig redegørelse for vore dages erhvervsgeografiske forhold og navnlig for den vældige ekspansion, der præger årene efter krigen. Både i faglig og teknisk henseende er dette værk af høj standard.

Niels Nielsen.

Atlas der Republik Österreich. 1. Lieferung. Wien 1961. Verlag Kartographie und Druck: Kartographische Anstalt Freytag-Berndt und Artaria, Wien. 22 s. 73 × 47 cm. Ö. S. 285,00.

Österreichische Akademie der Wissenschaften har for nogle år siden nedsat en kommission for »Raumforschung« under ledelse af professor Hans Bobek i Wien. Man er nu ved hjælp af en stor medarbejderstab nået så vidt, at man har fået de første kort ud, og i denne sending er der en række repræsentative kartografiske fremstillinger af forskellige geogra-